

POPERA GA GÁRATAANEWA YEXMAGŪXŪ GA YAXŌGŪXŪTANŪWA NAMUXŪ GA PAURU

Pauru rü nüxŭ narümoxē ga yema yaxōgŭxŭ ga Gárataaneärŭ ĩānegŭwa yexmagŭxŭ

1-2 Pa Toeneēgŭ i Yaxōgŭxŭ i Gárataaneärŭ ĩānegŭwa Ngēxmagŭxŭ, choma i Pauru rü namaã i guxŭma i taeneēgŭ i nuã chauxŭtawa ngēxmagŭxŭ nixŭ i pexcèx tanaxŭmatŭxŭ i ñãã popera. Rü choxŭ nixŭ ga namugŭxŭ ga Ngechuchu ya Cristu rü Tanatŭ ya Tupana. Rü aixcŭma tama duŭxŭgŭ nixŭ ga choxŭ unetagŭxŭ na chanaxŭxŭcèx i ñãã Tupanaärŭ puracŭ. Natŭrŭ Tanatŭ ya Tupana ga Ngechuchuxŭ írŭdaxēēcŭ rü nŭmatam ya Ngechuchu ya Cristu nixŭ ga choxŭ naxunetagŭxŭ.

³ Rü chanaxwèxe i Tanatŭ ya Tupana rü tórŭ Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraãcŭ pexŭ narŭngŭxēē rü pexŭ nataãēxēē.

⁴ Rü nŭma ga tórŭ Cori ya Ngechuchu rü nŭgŭ inaxã na tórŭ pecaducèx nayuxŭcèx na nŭxna tŭxŭ ĩanguxŭxēēxŭcèx i guxŭma i ñoma i naãneärŭ chixexŭ. Rü yemaãcŭ nanaxŭ, yerŭ yema nixŭ ga Tanatŭ ya Tupanaärŭ ngúchaŭ.

⁵ ¡Namexēchi ya Tupana i guxŭguma! Rü ngēmaãcŭ yĩ.

Nataxuma i to i ore i tŭxŭ maxēxēēxŭ

⁶ Rū yema na Cristuaxŭ pengechaŭtümüügüxŭcèx nixĩ ga pexna naxuxŭ ya Tupana na penayaxuxŭcèx i maxŭ i taguma gúxŭ. Rū ñuxma rü poraãcŭ chabaixãchiãê, erü paxaxŭchi ipenaxŭgŭ na Tupanana pixĩgachixŭ, na nawe perŭxĩxŭcèx i to i nguxêêtae i nagu perŭxĩnŭêgu rü pexŭ maxêxêxŭ.

⁷ Natürŭ tama aixcŭma nangêxma i to i nguxêêtae i nawa nayaxuxŭ i maxŭ i taguma gúxŭ. Natürŭ nangêxma i ñuxre i duŭxŭgŭ i pexŭ naguxchaxêêchaŭxŭ, rü nanaxŭchicŭgŭchaŭ i ngêma nguxêêtae i mexŭ ga pemaã nüxŭ chixuxŭ ga Cristuchiga.

⁸ Rū toma rü marŭ pexna tanaxã ga yema nguxêêtae i aixcŭma ixĩxŭ i Ngechuchuchiga. Rū ngêxguma chi texé pexŭ ngúexêêgu i to i nguxêêtae, rü name nixĩ i noxtacŭma Tupana tŭxŭ napoxcu. Rū woo choma chixĩgu, rü êxna tacŭ rü Tupanaãrŭ orearŭ ngeruŭ i daxŭcŭãx yixĩgu i pexŭ nguxêêxŭ i to i nguxêêtae, rü name nixĩ i noxtacŭma Tupana tŭxŭ napoxcu.

⁹ Rū ñuxma rü wena pemaã nüxŭ chixu ga yema noxri pemaã nüxŭ chixuxŭ. Rū ngêxguma chi texé pexŭ ngúexêêgu i wŭxi i to i nguxêêtae i tama yema noxri peyaxuxŭrŭü ixĩxŭ, rü name nixĩ i noxtacŭma Tupana tŭxŭ napoxcu.

¹⁰ Rū tama chomaã na petaãêgŭxŭcèx nixĩ i ngêma ñachaxŭ. Erü tama naxcèx chadau na duŭxŭgŭ chomaã taãêgŭxŭ, natürŭ Tupana chomaã taãêxŭcèx nixĩ i chadauxŭ. Erü ngêxguma chi duŭxŭgŭxŭxicatama chataãêxêêchaŭgu, rü tãũ chima Cristuarŭ puracŭtanŭxŭ chixĩ.

Ñuxãcü Pauruxũ nayaxu ga Tupana na norü puracüwa namuãxücèx

¹¹ Natürü, Pa Chaueneëgüx, chanaxwèxe i nüxũ pecuèx na ñaã ore i mexũ i nüxũ chixuxũ, rü tama duũxũgüãëwa yĩxũ na ne naxũxũ.

¹² Yerü tama wüxi ga duũxũxütawa naxcèx changux. Natürü Ngechuchu ya Cristutama nixĩ ga choxũ nüxũ cuèxëëcü.

¹³ Pema rü marü nüxũ pexĩnüëchiga na ñuxãcü chamaxũxũ ga ũpa ga yexguma Yudíugücümagu chixũxgu. Rü nüxũ pexĩnüëchiga na ñuxãcü poraãcü nawe chingëchigũxũ ga guxũma ga Tupanaãrü duũxũgü ga yaxõgũxũ rü ñuxãcü chixri namaã na chaxüpetũxũ na yemaãcü nüxũ nüxũ charüxoxëëxücèx ga yema na Ngechuchuaxũ yaxõgüãxũ.

¹⁴ Rü muxũma ga chautanũxũgü ga Yudíugü ga chorü nayaãxgüraũxũãrü yexera nagu chixũ ga yema Yudíugücüma. Yerü norü yexera meãma chayanguxëë ga nacümagü ga nuxcümaũgũxũ ga chorü oxigü nagu ìxũ.

¹⁵⁻¹⁶ Natürü yexguma tautama chabuxgu, rü woetama Tupana choxũ naxuneta na choxũ namuxücèx na chanaxũxücèx i norü puracü. Rü nũma rü chauxcèx naca na noxrü chixĩxücèx yerü poraãcü choxũ nangechaũ. Rü yexguma Tupana naxwèxegu, rü choxũ nüxũ nacuèxëë ga Nane ya Cristu. Rü yemaãcü nanaxü na ngëma duũxũgü i tama Yudíugü ixĩgũxũmaã nüxũ chixuxücèx na ñuxãcü Ngechuchugagu tüxũ nangëxmaxũ i maxũ i taguma gúxũ. Rü yexguma yemaãcü Tupana choxũ nüxũ cuèxëëgu ga Nane, rü taxúenama chayaca.

17 Rū bai ga Yerucharéŭwa na chaxũxũ na nũxna chayacaxũcèx ga yema togü ga ngúexũgü ga nũxĩra Tupana imugũxũ. Natürü ga choma rü yexgumatama Arábiaanewa chaxũ. Rū yemawena, rü Damacuarü ñānecèx chataegu.

18 Rū tomaēxpũx ga taunecüguwena rü düxwa Yerucharéŭwa chaxũ na Pedruxũ chacuáxũcèx. Rū 15 ga ngunexütama naxütawa chayexma.

19 Rū yéma nũxũ chadau ta ga Chaŭtiágu ga tórü Cori naēneē. Natürü taxuŭma ga togü ga ngúexũgü ga tórü Cori imugũxũxũ chadau.

20 Rū Tupana choxũ nadau na aixcüma yĩxũ i ngēma ore i ñuxma pexcèx chaxümatũxũ.

21 Rū yemawena, rü Chíríiaanewa rü Chiríchiaanewa chaxũ.

22 Natürü yema taeneēgü ga Cristuaxũ yaxõgũxũ ga Yudéaanewa yexmagũxũ, rü taguma choxũxũchi nadaugü.

23 Rū yema nũxũ naxĩnüēxũ ga chauchiga rü ñāñĩcatama nixĩ:

“Rü ngēma Pauru ga ũpa tawe ingèchigũxũ, rü ñuxma rü duũxũgümaã nũxũ nixu i Tupanaãrũ ore i mexũ, rü namaã nayaxucuxē na Cristuaxũ yaxõgũãxũcèx. Rū ngēmaãcü nanaxũ i ñuxma rü woo ga noxri rü inayanaxoxēēchaũ ga yema ore”, ñaxũ. Rū yexicatama nixĩ ga chauchiga ga nũxũ naxĩnüēxũ.

24 Rū yexguma ga yema duũxũgü rü Tupanaxũ nicuèxũgü nagagu ga yema Tupana chomaã üxũ.

2

Yema togü ga ngúexũgü ga Tupana imugũxũ rü meã Pauruxũ nayauxgü

1 Rū 14 ga taunecüwena rü wenaxârü Yerucharéüwa chaxü namaã ga Bernabé. Rū Titu rü ta íchayaga.

2 Rū yéma chaxü yerü Tupana choxü nüxü nacuèxêê ga na nanaxwèxexü na yéma chaxüxü. Rū yéma Yerucharéüwa, rü yema yaxögüxüârü âëxgacügümaãxĩcatama changutaquêxe. Rū meãma namaã nüxü chixu ga nachiga ga yema Tupanaârü ore i mexü ga nüxna chaxâxü ga yema duüxügü i tama Yudíugü ixīgüxü. Rū yemaãcü meãma namaã nüxü chixu na ñuxãcü na yĩxü ga chorü nguxêêtae, yerü tama chanaxwèxe na yixcúra rü choxü nüxü naxoexü rü ngêmaãcü natüçèxmamare na yĩxü i ngêma puracü i chaxüxü.

3 Rū yema yaxögüxü, rü nümagü rü ta norü me nixĩ ga yema chorü nguxêêtae. Rū yemacèx rü woo tama Yudíu na yĩxü ga Titu rü taguma na ínawiechèxmüpêxechiraüxü, natürü yema âëxgacügü rü tama nanamu na ínawiechèxmüpêxechiraüxüçèx.

4 Natürü aixcüma nixĩ ga ñuxre ga taeneëgüneta ixīgüxü ga bexmamare tatanügu nachocuxü. Rū yemagü nixĩ ga naxwèxegüxü na inawiüchèxmüpêxechiraüxü i ngêma yaxögüxü i tama Yudíugü ixīgüxü. Rū ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü ixīgüxü, rü yema taeneëgüneta rü bexma tatanügu nachocu na tüxü nangugügüxüçèx na ñuxãcü Cristu nüxna tüxü ínguxüxêêxü ga yema mugü ga Moíché ümatüxü. Yerü nümagü nanaxwèxegü na wenaxârü nagu ixĩxü ga yema mugü ga guxchaxü ga Moíché ümatüxü.

5 Natürü bai ga írarüwa naga na taxĩnüêxü ga

yema duŭxŭgü. Yerü tama tanaxwèxegü na texé pexŭ naxüchicüŭxŭ i ngēma ore i mexŭ i aixcūma ixīxŭ i tamaã nüxŭ ixuxŭ i ñuxãcü tüxŭ na nangēxmaxŭ i maxŭ i taguma gúxŭ ega Cristuaxŭ yaxōgügu.

⁶ Natürü yexguma yema yaxōgüxŭärü ãëxgacügü ga Yerucharéŭwa yexmagüxŭ nüxŭ ñnüegu ga ñuxãcü na yīxŭ ga chorü nguxēētae, rü namaã nataãëgü rü taxuŭma ga tacü ga togü ga mugü choxna naxägü na namaã changüexēētaexŭcèx. Natürü tama yema na ãëxgacügü yixīgüxŭgu charüxñü, erü nüxŭ chachuèx na Tupanapëxewa rü guxãma na wüxiguxŭ.

⁷ Natürü nümagü ga yema ãëxgacügü, rü nüxŭ nicuèxächigü na choxŭ yīxŭ ga namuxŭ ga Tupana na yema duŭxŭgü ga tama Yudíugü ixīgüxŭmaã nüxŭ chixuxŭcèx ga norü ore i mexŭ, yexgumarüŭ ga Pedruxŭ na namuxŭrŭŭ ga Tupana na Yudíugümaã nüxŭ yaxuxŭcèx ga yema ore.

⁸ Rü gumatama Tupana ga Pedruxŭ mucü na Yudíugümaã nüxŭ na yaxuxŭ ga ore i mexŭ, rü gumatama Tupana nixī ga choxŭ mucü na yema duŭxŭgü ga tama Yudíugü ixīgüxŭmaã nüxŭ chixuxŭcèx ga yema ore.

⁹ Rü yemacèx ga Chaŭtiágu rü Pedru rü Cuáŭ ga yaxōgüxŭärü ãëxgacügü, rü nüxŭ nicuèxächigü na choxŭ naxunetaxŭ ga Tupana na chanaxŭxŭcèx i ngēma puracü. Rü yemacèx ga yema ãëxgacügü, rü tomèx niyauxächigü ga choma rü Bernabé na toxŭ nüxŭ nadauxēëgüxŭcèx na aixcūma namücügü tixīgüxŭ i ngēma puracüwa. Rü nümagü rü ta

norü me nixĩ na ngẽma duũxũgü i tama Yudiugü ixĩgüxũtanüwa na tanaxüxũ i Tupanaãrũ puracü rü nümagü i Yudiugütanüwa.

10 Rũ toxna naxcèx naca na nüxũ tarüngũxẽgũxũcèx ga yema yaxõgũxũ ga ngearü dīeruãxgũxũ. Rũ yexicatama nixĩ ga toxna nüxũ nacuèãchixẽxũ. Rũ choma rü ta ngẽmatama nixĩ i guxũguma woetama meãma chaxüxũ.

Pauru rü Aũtioquíawa Pedruxũ naxucuxẽ

11 Natürü yixcũra ga yexguma Aũtioquíawa naxũxgu ga Pedru, rü noxtacüma nüxũ nüxũ chaxĩnũxẽẽ, yerü tama aixcũma name ga yema naxüxũ namaã ga yema yaxõgũxũ ga tama Yudiugü ixĩgũxũ.

12 Yerü noxri rü yema duũxũgü ga tama Yudiugü ixĩgũxũmaã nachibü ga Pedru. Natürü yexguma yéma nangugügu ga ñuxre ga Yudiugü ga yaxõgũxũ ga Chaũtiágu yéma mugũxũ, rü Pedru rü marü tama yema duũxũgü ga tama Yudiugü ga yéma ngugũxũ ga nagu ixũ ga yema nacüma na Tupanacèx Ínawiechèxmüpẽxechiraũgũxũ.

13 Rũ yema togü ga Yudiugü ga yaxõgũxũ, rü yexguma nüxũ nadaugügu ga yema Pedru üxũ, rü nümagü rü ta nanaxügu ga yema chixexũ rü naxcèx nawoeguchaũ ga yema nuxcũmaũgũxũ ga nacümagü. Rũ düxwa ga Bernabé rü ta natanügu naxã ga yema chixexũ ügũxũ.

14 Natürü yexguma nüxũ chadèuxgu na tama Tupanaãrũ ore i mexũ tüxũ nguxẽxũãcũma na namaxẽxũ ga yema yatügü, rü guxũ ga yaxõgũxũpẽxewa Pedruxũ nüxũ chaxĩnũxẽẽ. Rũ ñacharügü nüxũ:

“Rü dücax i cuma na Yudíuchirēx quiixũ, cuma rü tama aixcūma Yudíugücūmagu quixũ. ¿Rü ñuxãcü i ñuxma i cunamuxũ na Yudíugücūmagu naxĩxũ i ngēma duñxũgü i tama Yudíugü ixĩgüxũ?” ñacharügü nüxũ.

Yudíugü rü woo ngēma duñxũgü i tama Yudíugü ixĩgüxũ rü norü õgagu nixĩ i nayauxgüãxũ i maxũ i taguma gúxũ

¹⁵ Rü pemaã nüxũ chixu rü toma rü aixcūma torü bucūmatama Yudíugü tixĩgü rü Tupanaxũ tacuèxgü. Rü ngēmaãcü tama duñxũgü i tama Tupanaxũ cuèxgüxũ tixĩgü.

¹⁶ Rü nüxũ tacuèxgü rü yema nuxcūmaũgüxũ ga mugü ga Moíché ūmatüxũ rü tama tüxũ nimexēẽ i Tupanapēxewa, erü taxucürüwama texé aixcūma naga taxĩnüẽ i ngēma mugü. Natürü i ñuxma rü Tupana tüxũ nadau na imexũ ega Ngechuchu ya Cristuaxũ yaxõgügu. Rü yemacèx ga toma rü ta Ngechuchu ya Cristuaxũ tayaxõgü na torü õgagu Tupana toxũ nadauxũ na timexũ. Erü nüxũ tacuèxgü rü tama ngēma mugügagu nixĩ na Tupanapēxewa tamexũ ya wüxie, erü taxucürüwama texé aixcūma naga taxĩnü i ngēma mugü na ngēmaãcü Tupanapēxewa tamexüçex.

¹⁷ Rü ñuxma i yixema rü Cristuaxũ tayaxõgü, rü ngēmacèx nixĩ i Tupanapēxewa imexũ. Natürü ngēxguma chi wüxi i ngunexügu rü yixema nagu rüxĩnüẽgu rü mugügu na ixĩxũgagu yixĩgu na Tupanapēxewa imexũ, rü maneca tá nagu tarüxĩnüẽ na Cristu tüxũ pecaduãxēẽxũ. Natürü dücax, rü tama ngēmaãcü nixĩ erü Cristu rü tagutáma texéxũ napecaduãxēẽ.

18 Choma rü marü nüxü charüxo na nagu charüxñüxü na mugügu chixüxügagu Tupanapëxewa chamexü. Natürü ngëxguma chi wenaxärü naxcèx chataegugu i ngëma nuxcümaügüxü i mugü rü chi nüxü charüxoxgu na Cristuaxü chayaxõxü, rü chi aixcüma wüxi i pecaduãxü chixĩ.

19 Yerü yexguma yema mugüwa changuxgu, rü düxwa nüxü chicuèxãchi na tama yanguxü ga yema mugü na choxü namexëëxü Tupanapëxewa. Yerü taxucürüwama aixcüma naga chaxñü ga guxüma ga yema mugü. Rü ngëmacèx i ñuxma rü Cristuaxü chayaxõ na Tupanapëxewa chamexücèx rü naxcèxicatama chamaxüxücèx. Rü Cristu rü curuchagu nayu na iyanaxoxücèx ga nuxcümaüxü ga chorü maxü ga choxü yexmaxü ga yexguma yema mugügu chixüxgu.

20 Rü ñuxma rü marü tama chaugümaãtama ichacuèx, natürü Cristu nixĩ ya chomaã icuácü erü chowa namaxü. Rü ñuxma rü Tupana Nane ya Cristuaxü chayaxõcüma nixĩ i chamaxüxü i ñoma i naãnewa. Rü nüma nixĩ ga choxü nangechaüüxü, rü nügü inaxãxü na chauxcèx nayuxücèx.

21 Rü tama nüxü chaxoxchaü i ngëma mexü ga Tupana taxcèx üxü ga yexguma nayuxgu ga Cristu. Yerü yexguma chi yema mugügu ixixügagu Tupanapëxewa imexgu, rü natücèxmamare chi nixĩ ga na nayuxü ga Cristu.

3

Ñuxma rü tama ngëma mugügu taxĩ erü marü

Cristuaxũ tayaxõgũ

1 Pa Chaueneẽgũ i Gárataanecũāx, pema rü pengẽãẽgũmare. Rü yexguma petanüwa tayexmagũgu rü meãma guxãpẽxewa pemaã nüxũ tixu rü pexcèx tanangoxẽẽ na ñuxãcü curuchagu taxcèx nayuxũ ga Ngechuchu ya Cristu. ¿Rü texé pexũ tawomüxẽẽ i ñuxma na tama naga pexĩnüẽxçèx i ngẽma ore i aixcüma ixĩxũ ga pemaã nüxũ tixuxũ?

2 Rü wüxi i orecèx pexna chaca, rü ¿ñuxãcü yĩxũ ga penayaxuxũ ga Tupanaãẽ i Üünexũ? ¿Éxna pexcèx rü yema mugü na pinguxẽẽgũxũgagu yĩxũ ga penayaxuxũ, rü éxna ngẽma ore i mexũ ga nüxũ pexĩnüẽxũ rü pixõgũxũgagu yĩxũ?

3 Pema rü pengẽãẽgũmare rü poraãcü ípetüe. Noxri rü Cristuaxũ peyaxõgũ yerü Tupanaãẽ i Üünexũ pewa napuracü. ¿Rü ñuxãcü i ñuxma i nagu perüxĩnüẽxũ na wenaxarü naxcèx pewoeguxũ i ngema nuxcümaxũxũ i mugü i taguma maxũ pexna āxũ?

4 Pema rü poraãcü Tupana pexũ narüngüxẽẽ. Rü chierü tama natücèxmamare yixĩgu ga yema, erü taxucürüwa natücèxmamare nixĩ.

5 Rü yexguma Tupana pexna namuxgu ga Naãẽ i Üünexũ rü petanüwa naxüãgu ga taxũ ga mexũgũ ga norü poramaã naxüxũ, rü ¿tacügagu nixĩ ga naxüãxũ ga yema? ¿Pexcèx rü mugü na pinguxẽẽxũgagu yĩxũ ga Tupana naxüxũ ga yema? Tama yemagagu nixĩ. Tupana rü petanüwa nanaxü ga yema taxũ ga mexũgũ yerü nüxũ peyaxõgũ ga norü ore ga nüxũ pexĩnüẽxũ.

6 Rü dücax, pemaã nüxũ chixu rü name nixĩ i

nuxcūmaŭcū ga torū oxi ga Abráŭrūŭ pixĭgū. Yerū Abráŭ rū Tupanaãxŭ nayaxō, rū yemacèx Tupana nūxŭ nadau ga na namexŭ.

⁷ Rū ngēmawa nūxŭ pedau rū ngēma duŭxŭgū i Tupanaãxŭ yaxōgŭxŭ nixĭ i aixcūma Abráŭtanŭxŭ ixĭgŭxŭ i Tupanapēxewa.

⁸ Rū Tupanaārū ore i ūmatŭxŭwa rū nūxŭ nixu na ñuxācū Tupanapēxewa tá na yamexŭ i ngēma duŭxŭgū i yaxōgŭxŭ i woo tama Yudiŭgū ixĭgŭxŭ. Rū yemaācū nūxŭ nixu naxŭpa ga na nangupetŭxŭ. Yerū Tupana rū nuxcūmamatama Abráŭmaã nūxŭ nixu ga ñaã ore i mexŭ i ñaxŭ:

“Rū cugagu tá nūxŭ charŭngŭxēē i guxŭma i nachĭŭānecŭĀx i duŭxŭgū”,
ñaxŭ. Rū yemaācū nūxŭ tacuèx rū Cristu rū Abráŭtaa na yĭxŭ.

⁹ Rū ngēmacèx i ñuxma rū Tupana nanayaxu i guxŭma i duŭxŭgū i yaxōgŭxŭ, yexgumarŭŭ ga Abráŭ ga yaxōcŭxŭ na nayaxuxŭrŭŭ.

¹⁰ Natŭrū chixexŭwa nangēxmagŭ i guxŭma i ngēma duŭxŭgū i nagu rŭxĭnŭēxŭ na mugŭ yangŭxēēgŭxŭgagu Tupanapēxewa yamexŭ. Erū Tupanaārū ore i ūmatŭxŭwa rū ñanagŭrŭ:

“Rū guxŭma i duŭxŭgū i tama aixcūma yangŭxēēgŭxŭ i guxŭma i ngēma mugŭ i ūmatŭxŭ, rū chixexŭwa nangēxmagŭ”,
ñanagŭrŭ. Erū nūxŭ tacuèxgŭ na taxucŭrŭwama aixcūma texé yangŭxēēxŭ i guxŭma i ngēma mugŭ.

¹¹ Rū ngēmaācū meāma nangox na tama ngēma mugŭ tingŭxēēxŭcèx yĭxŭ na texé Tupanapēxewa mexŭ. Erū Tupanaārū ore i ūmatŭxŭwa rū ñanagŭrŭ:

“Rü yíxema tümaärü õgagu Tupanapëxewa mexë, rü yíxema tá tixĩ ya aixcüma tüxũ nangëxmaxë i maxũ i taguma gúxũ”, ñanagürü.

¹² Natürü ngëxguma nagu rüxĩnüëgu na mugü inguxëëxücèx yĩxũ na Tupanapëxewa imexũ, rü taxucèx chima tüxcüũ tayaxõgü. Erü Tupanaärü orewa rü ngëmachiga naxümatü, rü ñanagürü:

“Rü yíxema aixcüma meãma yanguxëëxë i guxüma i mugü, rü ngëmagagu tá tüxũ nangëxma i tümaärü maxũ”,

ñanagürü. Natürü ngëma mugü rü düxwa chixexüwa tüxũ naga erü taxucürüwama texé aixcüma meã tayanguxëë.

¹³ Natürü ga Cristu rü nawa tüxũ ínanguxüxëë ga yema mugü ga chixexüwa tüxũ yexmagüxëëxũ. Rü taxcèx nixĩ ga chixexüwa nayexmaxũ ga yexguma curuchagu nayuxgu. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa, rü ñanagürü:

“Rü guxãma ya yíxema wüxi i naĩwa tüxũ natuxëëgüãcüma yúxe, rü chixexüwa tangëxma”,

ñanagürü.

¹⁴ Rü yemaãcü curuchagu nayu ga Ngechuchu ya Cristu na nüxũ nangüxëëxücèx i guxüma i ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixĩgüxũ, yema Tupana Abráümaã ixunetaxürü. Rü taxcèx rü ta nayu ga Cristu na yíxema rü ta nüxũ yaxõgüxücèx rü nayauxgüxücèx i Tupanaãë i Üünexũ i tamaã inaxunetaxũ.

Tupanaärü uneta rü ngëma mugüarü yexera name

15 Pa Chaueneēgūx, ñuxma rü tá pemaã nüxũ chixu i wüxi i cuèxruũ na ñuxãcü duũxũgũ tacü nügümaã mexēẽxũ. Rü dücax, ngēxguma chi wüxi ya yatü rü texémaã tacücèx inaxunetagu rü chi wüxi i poperagu meã naxümatüãgu i ngēma, rü taxucürüwa texé itayanaxoxēẽ rü ěxna tanaxüchicüü i ngēma norü uneta.

16 Rü dücax, rü yexgumarüütama nixĩ ga nangupetüxũ ga yexguma Tupana rü Abráũmaã rü Abráũtaamaã inaxunetagu. Rü Tupanaãrü ore i ümatüxũwa rü tama “Abráũtaagũ” ñanagürü, yerü tama muxũma ga duũxũgũchiga nidexa. Natürü yema ore rü “Abráũtaa” ñanagürümare, yerü wüxitama ga duũxũchiga nixĩ ga yadexaxũ. Rü yema rü Cristuchiga nixĩ.

17 Rü ngēmaãcü pemaã chanangoxēẽ na Tupana rü Abráũmaã namexēẽãxũ rü namaã inaxunetaxũ na Cristugagu tá yĩxũ i duũxũgũxũ nangüxēẽxũ. Rü ngēmacèx i ñuxma rü yema Moĩché ümatüxũ ga mugü ga 430 ga taunecü yema unetawena ínguxũ, rü taxucürüwama inayanaxoxēẽ ga yema Tupanaãrü uneta ga nüxĩra Abráũmaã nüxũ yaxuxũ. Rü ngēmacèx i ñuxma rü ta napora i ngēma uneta.

18 Rü ngēxguma chi mugü inguxēẽgũxũgagu yixĩgu na Tupana tüxũ rüngüxēẽxũ, rü natücèxmamare chi nixĩ ga yema Tupanaãrü uneta ga nüxĩra Abráũmaã nüxũ yaxuxũ. Natürü aixcüma nixĩ na ngetanüãcüma Abráũxũ nangüxēẽxũ ga Tupana, yerü yemaãcü marü namaã inaxuneta.

19 Rü ñuxma rü ¿tacüwa namexũ ga yema mugü ga Moĩché ümatüxũ? Rü dücax, Tupana rü marü

Abráũmaã inaxunetaguwena nixĩ ga duũxũgũna naxããxũ ga yema mugũ, na yemaãcũ duũxũgũxũ nüxũ nadauxẽẽxũcèx na ñuxãcũ poraãcũ pecadu naxũexũ. Rũ yemaãcũ nixĩ ñuxmata ínangu ga guma Abráũtaa ya Cristu. Rũ gumachiga nixĩ ga Abráũmaã inaxunetaxũ ga Tupana ga noxrix. Rũ yexguma ínanguxgu ga yema mugũ, rũ Tupana rũ daxũcũĀx ga norũ orearũ ngeruũgũmaãĩra nüxũ nixu. Rũ yemagũ nixĩ ga nüxĩ Moĩchémaã nüxũ ixugũxũ, rũ nüma ga Moĩché rũ duũxũgũmaã nüxũ nixu.

²⁰ Natürũ yexguma Tupana Abráũmaã ixunetagu, rũ nümaxũchima ga Tupana nixĩ ga Abráũmaã nüxũ yaxuxũ ga yema norũ uneta. Rũ tama togũmaãĩra nüxũ nixu na yemagũ nüxĩ Abráũmaã nüxũ ixugũexũcèx.

Tacũcèx duũxũgũna nanaxã ga Tupana ga yema mugũ

²¹ ¿Rũ ñuxũ ñapegũxũ i ñuxmax? ¿Pexcèx ěxna rũ yema Moĩché ümatũxũ ga mugũ rũ inayanaxoxẽẽ i Tupanaãrũ unetagũ? Rũ dücax, tama ngẽmaãcũ nixĩ. Yerũ yexguma chi naporagu ga yema mugũ na tũxna naxããxũ i maxũ i taguma gũxũ, rũ chi Tupanapẽxewa time i ngẽxguma meãma yanguxẽẽgu.

²² Natürũ tama ngẽmaãcũ nixĩ. Erũ Tupanaãrũ ore i ümatũxũwa nüxũ tadau na guxũma i duũxũgũ rũ pecadutũũwa nangẽxmagũxũ. Rũ ngẽmacèx i ñuxma rũ yixema Ngechuchu ya Cristuaxũ yaxõgũxexicatama tixĩ ya nayauxgũxe i ngẽma maxũ i aixcũma mexũ i Tupana tamaã ixunetaxũ.

²³ Rũ yexguma tauta ínanguxgu ga Cristu na nüxũ yaxõgũxũcèx, rũ mugũtũũwa tayexmagũ rũ

tamaã inacuèx. Rù yemaãcü tixĩgü rù ñuxmata Tupana taxcèx nangoxêẽ ga Ngechuchu ya Cristu na nüxũ yaxõgüxücèx.

24 Rù yemaãcü ga yema mugü rù tamaã inacuèx ñuxmata Cristuxütawa tüxũ nagagü na nüxũ yaxõgüxücèx rù ngẽmaãcü Tupanapëxewa imexücèx.

25 Natürü i ñuxma na marü núma nanguxũ ya Cristu na nüxũ yaxõgüxücèx, rù marü tama ngẽma mugütüüwa tangëxmagü. Rù ñuxma rù marü taxucèxma tüxcüü tamaã inacuèx i ngẽma mugü.

26 Rù ñuxma na Ngechuchu ya Cristuaxũ peyaxõgüxũ, rù Tupanaxãcügü pixĩgü i guxãma i pemax.

27 Rù ñuxma na Cristuégagu ípebaiũxũ, rù Cristuarü pixĩgü rù nüma rù pemaã inacuèx na naxrüü pixĩgüxücèx.

28 Rù ñuxma rù Tupanapëxewa rù nüetama nixĩ ega woo Yudíugü pixĩgügu rù éxna tama. Rù nüetama ega woo wüxi i coriarü duüxügü pixĩgügu rù éxna taxúxearü duüxügü pixĩgügu. Rù nüetama ega woo piyatügu rù éxna pingexgu. Erü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü na pixĩgüxũ, rù wüxitama i duüxũ pixĩgü i guxãma i pemax.

29 Rù ñuxma na Cristuarü pixĩgüxũ, rù ngẽmacèx waxi nixĩ na aixcüma Abráũtaagü pixĩgüxũ. Rù ngẽmacèx i pema rù tá ta penayaxu i guxũma ga yema Abráũmaã inaxunetaxũ ga Tupana.

4

1 Rù dücax, ngëxguma wüxi i buxũ yunatügu, rù ngẽma buxũ rù tama ngëxgumatama nanayaxu i nanatüarü ngẽmaxügü. Rù woo guxũma i

nanatüarü ngēmaxüärü yora yixīgu, natürü ngēxürüüxü i nanatüarü puracütanüxürüümare nixī ñuxmata nayèx.

² Rü ngēmacèx nangēxma i ngēma buxüärü dau-ruü i namaã icuáxü rü nüxü nüxna dauxü i ngēma nanatüarü ngēmaxügü ñuxmata nawa nangu ya yima tauncü ya noxri nanatü nagu unetacü na ngēma buxü rü nügümaã inacuáxücèx.

³ Rü yexgumarüü nixī ga tamaã nangupetüxü ga noxrix. Yerü yexguma tauta Cristuxü icuèxgu, rü natüüwa tayexmagü ga yema naãégü i chixexügü i ñoma i naänemaã icuèxgüxü.

⁴ Natürü yexguma nawa nanguxgu ga yema ngunexü ga inaxunetaxü ga Tupana, rü núma nanamu ga Nane. Rü duüxügürüü wüxi ga ngewa nabu ga guma Nane. Rü yema Moïché ümatüxü ga mugütüüwa nayexma ga yexguma nabuxgu.

⁵ Rü yemaãcü núma nangu ga Tupana Nane na tüxü ínanguxüxèxücèx i guxāma i yixema ga noxri mugütüüwa na iyexmagüxü. Rü yemaãcü tüxü narüngüxèe ga nüma ga Tupana Nane na Nanatü ya Tupanamaã tüxü yaxuxücèx na aixcüma naxácügüxüchi ixīgüxü.

⁶ Rü Tupana pexna nanamu ga Naãe i Üünexü na pexü nüxü nadauxèxücèx na aixcüma naxácügüxüchi pixīgüxü. Rü ngēmacèx i ñuxma rü marü name i “Pa Chaunatüx”, ñaperügü nüxü ya Tupana.

⁷ Rü ngēmacèx i ñuxma rü Tupanaxácüxüchi quixī, rü tama wüxi i norü duüxümare quixī. Rü ñuxma na naxácüxüchi quiixü, rü norü ngúchaü nixī na cuxna naxãaxü i guxüma i tacü i noxrü

ixĩxũ.

Pauru rü yema yaxõgũxcèx naxoegaãẽ

⁸ Rü ũpa ga yexguma tauta Tupanaxũ pecuèxgu, rü perũ tupananetagütũwa peyexmagü rü nüxũ picuèxũgü ga yema tama aixcũma Tupana ixĩgũxũ.

⁹ Natürü i ñuxma na Tupanaxũ pecuáxũ rü nüma rü na pexũ nacuáxũ, rü çtũxcüũ wena naxcèx pewoeguchaũ i ngẽma naãẽgü i chixexũgü i ñoma i naãnemaã icuèxgũxũ? ¿Rü tũxcüũ penaxwèxe na wena natũwa pegü pengẽxmagũxẽxũ i ngẽma naãẽgü i tama aixcũma poraexũ i natücèxmamare ixĩgũxũ?

¹⁰ Rü dücax i pemax, rü ñuxma rü ta ngẽma nuxcũmaũgũxũ i Yudíugücũmagu pexĩama woo Cristuaxũ na peyaxõgũxũ. Erü penaxaure i ñuxre i ngunexũgü rü ñuxre ya tauemacügü rü ñuxre ya taunecügü rü ñuxre i petagü, erü nagu perũxĩnũẽ na ngẽmaãcũ Tupanapèxewa tá pimexũ.

¹¹ Rü ngẽmacèx poraãcũ chaxoegaãẽ, erü ngürüãchi natücèxmamare tá nixĩ ga yema puracũ ga petanũwa chaxũxũ.

¹² Pa Chaueneẽgũx, pexũ chacèèxũ na chauxrüũ nüxũ perũxoexũ na nagu pexĩxũ i ngẽma Yudíugũarü mugü. Erü ñuxma na Cristuwe charũxũxũ rü marü nüxũ charũxo na nagu chixũxũ ga yema mugü ga ũpa tama nagu pexĩxũ. Rü dücax, yexguma noxri petanũwa chayexmagu rü tama choxũ pexo, rü ngẽmacèx chanaxwèxe i ñuxma rü ta chauga pexĩnũẽ.

¹³ Rü pema rü marü nüxũ pecuèx rü yexguma noxri pemaã nüxũ chixuxgu ga Tupanaãrũ ore

i mexũ, rü yema na chidaawexũgagu nixĩ ga petanũgu charũxãũxũ rü pemaã nüxũ chixuxũ ga Tupanaãrũ ore.

14 Rũ yema ðaawe ga choxũ yexmaxũ, rü woo pexcèx rü wũxi ga wèxtũmũũ nixĩ, natürũ tama choxũ pexo rü tama choxũ ípetèxüchi. Natürũ meãma choxũ peyauxgũ ñoma wũxi ga Tupanaãrũ orearũ ngerũ i daxüçũāx chiĩxürũ. Rũ ñoma Ngechuchu ya Cristu chiĩxürũ, meãma choxũ peyauxgũ.

15 ¿Natürũ ðacü ěna nangupetü namaã ga yema perü taãe ga noxri pexũ yexmaxũ? Erũ pemaã nüxũ chixu rü noxri petanüwa chayexmagu rü poraãcü chomaã petaãëgũ. Rũ yexguma chi pexũ natauxchagu, rü pemaã nanguxũgu, rü chi pexetü peyaxu na choxna penaxãxüçèx, yerü yemaãcü poraãcü chomaã petaãëgũ ga yexguma.

16 ¿Natürũ ðacü pexũ naxüpetü i ñuxmax? ¿Pexcèx rü ěna perü uwanü chixĩ yerü pemaã nüxũ chixu ga Tupanaãrũ ore i aixcüma ixĩxũ?

17 Rũ ngẽma duũxũgũ i pexũ ngúexẽẽxũ na Yudíugücümüagu na pexĩxüçèx, rü pegu narüxĩnüēneta, tama aixcüma ðacü rü mexüçèx nadaugũ. Erũ nümagũ rü toxna pexũ nixĩgachixẽẽchaũ na ngẽmaãcü naga pexĩnüẽxüçèx.

18 Rũ ngẽma togü rü marü name na pegu naxĩnüẽxũ, natürũ nanaxwèxe na perü mexüçèx nadaugũxũ i guxũguma. Rũ tama name na petanüwa changẽxmaguxicatama perü mexüçèx na nadaugũxũ i ngẽma togü.

19 Pa Chauzacügũx, wenaxãrũ ñoma wũxi i mama ngĩxãcümaã nguxnecacürũ poraãcü pexcèx ngúxũ chinge na aixcüma meã

Cristuaxŭ peyaxōgŭxŭcèx rŭ aixcŭma naxcèx na pemaxēxŭcèx. Rŭ ngēmaãcŭ tá chixĩ ñŭxmatáta Cristu naxwèxexŭrŭŭ pixĩgŭ i perŭ maxŭwa.

20 Rŭ chierŭ ñŭxmatama pexŭtawa changēxmagu na pemaã chidexaxŭchixŭcèx, rŭ tama ñŭxmarŭŭ pexcèx chanaxŭmatŭmarexŭcèx. Erŭ ñŭxma rŭ tama nŭxŭ chacuèx na ŭacŭgu pemaã charŭxĩnŭxŭ.

Ore i cuèxruŭ i Abráŭxŭtaxŭ ga Agáchiga rŭ namèxŭchi ga Charachiga

21 Rŭ pema na ngēma Moĩché ŭmatŭxŭ i mugŭtŭŭwa pegŭ pengēxmagŭxēēchaŭxŭ, rŭ chanaxwèxe i chomaã nŭxŭ pixu ngoxi aixcŭma nŭxŭ pecuá na ñŭxŭ ñaxŭ i ngēma mugŭ.

22 Erŭ ngēma mugŭwa nŭxŭ tadau rŭ Abráŭ rŭ nŭxŭ nayexma ga taxre ga nane. Rŭ wŭxi ga nane rŭ naxŭtaxŭ ga Agáwa nŭxŭ nayexma, rŭ naĩ ga nane rŭ namèxŭchi ga Charawa nŭxŭ nayexma.

23 Rŭ guma nane ga naxŭtaxŭwa nŭxŭ yexmacŭ, rŭ nabu yerŭ yema nixĩ ga norŭ ngúchaŭ ga Abráŭ. Natŭrŭ guma nane ga namèxŭchiwa nŭxŭ yexmacŭ, rŭ nabu yerŭ yemaãcŭ inaxuneta ga Tupana.

24-25 Rŭ pemaã nŭxŭ chixu i ngēma ore erŭ ngēmawa nangēxma i ŭacŭ i aixcŭma ixĩxŭ i pexcèx changoxēēchaŭxŭ. Rŭ yema taxre ga ngexŭgŭ rŭ taxre i cuèxruŭgŭ nixĩgŭ na ngēmawa nŭxŭ icuáxŭcèx na ñŭxãcŭ Tupana duŭxŭgŭxŭ rŭngŭxēēxŭ na naxŭtawa nangugŭxŭcèx. Rŭ yema nŭxĩraŭxŭ ga norŭ ngŭxēē nixĩ ga yexguma Chinafãrŭ mēxpŭnewa Moĩchéna naxããgu ga norŭ mugŭ na naga naxĩnŭèxŭcèx ga duŭxŭgŭ. Rŭ

yema mugü ga Moïchéna naxãxũ ga Chinaíwa rü Agá iyixĩ ga norü cuèxruũ. Rü yema nge ga Agá rü naxũtaxũ iyixĩ ga Abráũ rü yemacèx ga ngĩxácügü rü ngĩxrüütama togütüüwa nayexmagü rü tama Ínanguxũ. Rü yemaãcü ga yema nge rü wüxi i cuèxruũ iyixĩ nachiga i ngẽma Yudíugü i ñuxma maxẽxũ rü ngẽma mugüwe rüxĩxũ. Erü nümagü rü ñuxma rü ta natüüwa nangẽxmagü i ngẽma mugü ga Moïché yaxuxũ ga mèxpúne ga Chinaí ya Arábiaanewa ngẽxmanewa. Rü ñuxma rü ta ngẽma mugügu naxĩ rü tama nüxũ narüxoe.

²⁶⁻²⁸ Natürü yema nge ga Abráũ namèxũchi rü tama Agárüũ iyixĩ. Rü ngíne ga Ichaá rü nabu yerü Tupanaãxũ nayaxõ ga Abráũ ga yexguma Tupana namaã nüxũ ixuxgu rü tá na nüxũ nayexmaxũ ga wüxi ga nane. Rü ñuxma Pa Chaueneẽgüx, yixema rü ta tayaxõ i ngẽma Tupana tamaã ixunetaxũ. Rü ngẽmacèx i ñuxma rü tama ngẽma nuxcümaũgüxũ i mugütüüwa tangẽxmagü. Rü ngẽmaãcü Abráũ namèxũchixacügürüũ tixĩgü. Rü ngẽmaãcü nüxũ tatau na aixcüma Tupana yanguxẽẽxũ i norü ore ga Abráũ namèxũchichiga ümatüxũ i ñaxũ:

“¡Nataãẽ, Pa Ngecü i Ngexacücü! ¡Rü curü taãemaã rüxáixnaxũ woo tagumachirẽx na cuxãxácüxũ! Erü tá cuxãxácü, rü ngẽma ngexũ i cuxũtaxũ i cuteaxũ ãxácüxũãrũ yexera tá cuxũ nangẽxma i cuxacügü”,

ñaxũ.

²⁹ Natürü guma Abráũ nane ga naxũtaxũwa nüxũ yexmacü, rü chixri namaxũ namaã ga guma Abráũ nane ga Tupanaãrũ unetagagu bucü. Rü ngẽxgumarüũ ta i ñuxma rü yixema i Tupanaãẽ i Üünexügagu tüxũ na nangẽxmaxũ i maxũ, rü chixri

tamaã nachopetü i ngẽma Yudiúgü i naxwèxegüxü na nagu ixĩxü i ngẽma mugü ga Moĩché ümatüxü.

³⁰ ¿Natürü ñuxü ñaxü i Tupanaãrü ore i ümatüxüwa? Rü dücax, ngẽmawa Abráũmaã nüxü nixu ga na ngĩxü ínatáxüçèx ga naxütaxü ngĩnemaã, yerü taxucürüwama yema ngĩnemaã nayayauxye ga norü yemaxü ga namèxwaxüchixüçü ga naneãrü tá ixĩxü.

³¹ Rü ngẽmaãcü, Pa Chaueneëgüx, rü nüxü tadau rü tama Abráũ naxütaxüãcügürüü tixĩgü, erü tama ngẽma mugütüüwa tangẽxmagü. Natürü Abráũ namèxüchixacügürüü tixĩgü, erü Tupanaãrü unetagagu tüxü nangẽxma i tórü maxü.

5

Meã pegüna pedaugü na tama wena ngẽma mugütüüwa pengẽxmagüxüçèx

¹ Rü ñuxma ya Cristu rü marü tüxü ínangüxüxëë na tama ngẽma mugütüüwa ingẽxmagüxüçèx. Rü ngẽmacèx name nixĩ i pegüna pedaugü na tama wena natüüwa pegü pengẽxmagüxüxëëxüçèx i ngẽma mugü.

² ¡Rü choxü iperüxĩnüë! Rü choma i Pauru rü pemaã nüxü chixu, rü ngẽxguma chi nagu pexĩxgu na pegü ípewiechèxmüpèxechiraüxü na ngẽmaãcü penayaxüçèx i perü maxü, rü ngẽxguma ya Cristu rü chi taxuwama pexü name.

³ Rü wena pemaã nüxü chixu rü ngẽxürüü i yatü i nügü íwiechèxmüpèxechiraüchaüxü na ngẽmaãcü Tupanapèxewa namexüçèx, rü name nixĩ i nüxna nacuèxãchi na taxucürüwa ngẽmaãcü

na nayauxãxũ i norũ maxũ ega tama aixcũma naga naxĩnũgu i guxũma i togũ i mugũ.

4 Rũ guxãma i pema i nagu rũxĩnũẽxẽ na Tupanapẽxewa pimexũ ega nagu pexĩxgu i ngẽma mugũ, rũ pemaã nũxũ chixu rũ marũ Cristuna pixĩgachi i ngẽxgumax. Rũ ngẽxgumarũũ ta pegũ nũxna peyaxũxẽẽ i ngẽma ngechaũ ga noxri Tupana namaã pexũ ngechaũxũ.

5 Natũrũ Tupanaãẽ i Ūũnexũ nixĩ i tũxũ rũngũxẽẽxũ na yaxõgũxũcèx. Rũ ngẽmacèx nixĩ i ínanguẽẽxũ na Cristugagu Tupanapẽxewa imexũ.

6 Rũ ngẽmacèx i ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarũ duũxũgũ ixĩgũxũ, rũ nüetama nixĩ ega woo íwiewhèxmüpẽxechiraũgu rũ ẽxna tama, erũ tama ngẽma nixĩ i Tupanapẽxewa tũxũ mexẽẽxũ. Rũ ngẽma Tupana naxwèxexũ i ñuxma nixĩ na aixcũma yaxõgũxũ rũ ngẽmaãcũ yigũ na ingechaũgũxũ.

7 Pema rũ meãma ipenaxũgũ na Cristuwe perũxĩxũ. ¿Rũ texé ẽxna pexũ nũxũ taxoox na tama naga pexĩnũẽxũcèx i norũ ore i aixcũma ixĩxũ?

8 Rũ pemaã nũxũ chixu, rũ tama Tupana ga noxri pexcèx cacũ nixĩ ya yima pexũ nũxũ oócũ.

9 Rũ name nixĩ i nũxna pecuèxãchie rũ wũxitama i duũxũ i chixexũ üxũ, rũ nanachixexẽẽ i guxũma i togũ i natanũxũgũ, ñoma wũxi i íraxũ i pãũãrũ puxẽẽruũ rũ wũxi i taxũ i pãũchara ipuxẽẽxũrũũ nixĩ.

10 Choma rũ chayaxõ na tórũ Cori tá pexũ rũngũxẽẽxũ na choma nagu charũxĩnũxũrũũ nagu perũxĩnũẽxũcèx. Natũrũ Tupana tá nanapoxcu i ngẽma duũxũ i pexũ chixeãẽxẽẽxũ, rũ nüetama

nixĩ ega woo texé tixĩgu.

11 Rũ nümaxũ i duũxũgũ rũ chauchiga nidexagũ, rũ nüxũ nixugũe na choma rũ duũxũgũxũ changúexẽẽxũ na nũgũ ínawiũchèxmüpẽxechiraũxũcèx rũ mugũ na yanguxẽẽgũxũcèx na ngẽmaãcũ nüxũ nangẽxmaxũcèx i maxũ i taguma gũxũ. Natürũ, Pa Chaueneẽgũx, rũ ngẽxguma chi ngẽmaãcũ duũxũgũxũ changúexẽẽgu, rũ tãũ chima chowe ningẽxũtanũ i Yudíugũ, erũ tãũ chima naãẽwa nangux i ngẽma ore i nüxũ chixuxũ nachiga ya Cristu ga curuchagu taxcèx yucũ.

12 Natürũ ngẽma duũxũgũ i pexũ chixeãẽgũxũ rũ pexũ ucuxẽẽgũxũ na pegũ ípewiũchèxmüpẽxechiraũxũcèx, rũ ¿tüxcũũ éxna i nümagũ i tãũ noxtacũma nũgũ yacaugũpũxũcharexegũxũ ta?

13 Natürũ pemax, Pa Chaueneẽgũx, rũ Tupana pexcèx naca na ngẽma mugũna ípenguxũxũcèx. Natürũ ñuxma na nüxna ípenguxũxũ, rũ tama name i ngẽmacèx pexeneãrũ ngúchaũ pexũgũ. Natürũ name nixĩ na pegũ pengechaũgũxũ rũ ngẽmaãcũ pegũ perüngũxẽẽgũxũ i wũxichigũ.

14 Erũ guxũma i Tupanaãrũ mugũ rũ wũxi i muwatama nangox rũ ñanagürũ:

“¡Rũ nüxũ nangechaũ i cumücũ na cugütama cungechaũxürũ!”

ñanagürũ.

15 Natürũ name nixĩ i pexuãẽgũ erũ ngẽxguma chi pegũmaã penuẽgu rũ pegũchi pexaiegu, rũ ngürũãchi tá pegũ pewoone rũ tá ipeyanaxoxẽẽ i Tupanaãrũ ore i pewa ngẽxmaxũ.

Ngēma taxūneārū ngúchaũ rü tama Tupanaãẽ i Üünexũārū ngúchaũmaã nawüxigu

16 Pemaã nüxũ chixu, rü name nixĩ i Tupanaãẽ i Üünexũ naxwèxexũãcũma pemaxê. Rü ngêxguma ngēmaãcũ pemaxêgu, rü tãütáma pexeneārū ngúchaũ pexügü.

17 Erü ngēma taxūneārū ngúchaũ rü tama Tupanaãẽ i Üünexũārū ngúchaũmaã nawüxigu. Rü ngēma Tupanaãxê i Üünexũārū ngúchaũ rü tama taxūneārū ngúchaũmaã nawüxigu. Erü ngēma taxre i ngúchaũgü, rü nügüchi naxaie erü wüxichigü i ngēma rü tamaã inacuáxchaũ. Rü ngēmacèx i pema rü taxucürüwa penaxü i ngēma pematama penaxwèxexũ.

18 Natürü ngêxguma Tupanaãẽ i Üünexũ pemaã icuèxgux, rü marü tama ngēma nuxcũmaũgüxũ i mugütüüwa pengêxmagü.

19 Rü meãma nangox na ñuxãcũ namaxêxũ i ngēma duüxügü i naxũneārū ngúchaũ ügüxũ, rü naĩ i ngemaã maxêxũ, rü airugürüümare ixīgüxũ. Rü tama naxãneẽ na tacü rü chixexũ naxügüxũ.

20 Rü tupananetachicünèxãgüxũ nicuèxüügü, rü nayuë rü nangõxwèxegü, rü aigu narüxĩnũ, rü nachoxügawèxegü, rü togüchi naxaie norü ngēmaxügücèx, rü nanuxwèxegü, rü duüxügüxũ naxucuxègü na to i nguxêëtaegu naxĩxücèx, rü ngēmaãcũ nayatoye i duüxügü na tama wüxigu naxĩnüèxücèx.

21 Rü togüarü ngēmaxügücèx nixãũxãchigü, rü nangãxewèxegü, rü peta naxügüecha, rü nanaxügü i muxüma i togü i chixexügü i ngêxgumarüü ixĩxũ. Rü ngēmacèx, wena pemaã nüxũ chixu rü

guxūma i ngēma duūxūgū i ngēmaācū maxēxū, rü nataxūtáma i nachica i ngextá Tupana āēxgacū íyīxūwa.

²² Natürü ngēxguma Tupanaāē i Üünexū tamaā icuèxgu, rü nūma nixī i tüxū nangūxēēxū na yigū ingechaūgūxūcèx, rü itaāēgūxūcèx, rü meā yigūmaā imaxēxūcèx, rü yaxna namaā ixīnūēxūcèx i togū, rü togūmaā imecūmagūxūcèx, rü togūxū rüngūxēēgūxūcèx, rü aixcūma yanguxēēxūcèx i ngēma nūxū ixuxū.

²³ Rü ngēxgumarūū ta Naāē i Üünexū tüxū narüngūxēē na tama chixexūmaā nataeguxēēxūcèx ega togū chixexū tamaā üxgux. Rü tüxū narüngūxēē na meāma yigūnatama idauxūcèx na tama chixexūgu iyixūcèx. Rü nataxuma i mugū i nachuxuxū na naxūxū i ngēma mexūgū.

²⁴ Rü ngēma duūxūgū i aixcūma Ngechuchu ya Cristuarū duūxūgū ixīgūxū, rü marū nūxū narūxoe ga yema nuxcūmaūxū ga norū maxū ga chixexū, rü yema naxūneārū ngúchaūgū ga chixexū, rü guxūma ga ṭacū ga to ga ngúchaū ga tama mexū.

²⁵ Rü ñuxma na Tupanaāē i Üünexū tüxna naxāxū i tórū maxū, rü name nixī i nūma tórū maxūmaā na inacúaxū.

²⁶ Rü tama name i yigū ítarūta rü togūmaā tanuāē, rü bai na ṭacūcèx ixāūxāchixū.

6

*Name nixī i guxāma i pema rü pegū perüngūxēēgū
i wüxichigū*

1 Pa Chaueneēgūx, ngēxguma chi texéxū pedèuxgu na tacū rü chixexūgu tanguxū, rü pema na Tupanaã i Üünexū naxwèxexūâcūma na pemaxēxū, rü name nixī i tüxū pengechaūâcūma tüxū perüngūxēē na itayarüwēxāchixūcèx. ¡Natürü pexuãēgü i wüxichigü, na tama pema rü ta nagu peyixūcèx i ngēma chixexū!

2 ¡Rü pegü perüngūxēēgü i ngēxguma texé petanüwa guxchaxūgü tüxū ngēxmagu! Erü ngēxguma ngēmaâcū pegü perüngūxēēgu, rü ngēmaâcū tá peyanguxēē i ngēma Cristu pexū muxū.

3 Rü ngēxguma texé nagu rüxīnūgu na wüxi i tacū tixīxū, rü tügütama tawomüxēē, erü Tupanapēxewa rü taxuūmachirēx tixī.

4 Rü ngēmacèx i wüxichigü, rü name nixī i tügüarü maxütama tangugü. Rü ngēxguma namexgu i tümaärü maxū, rü tügümaã tátama tataãē, rü taxucèxma tüxcüü togüarü maxūwa tügü tangugüarü maxūãx.

5 Erü tanaxwèxe ya wüxichigü na tümaärü maxūnatama tadauxū i Tupanapēxewa.

6 Rü yíxema nayaxuxe i nguxēētae i Tupanaärü orewa rü name nixī na tümaärü nguxēēruūmaã tangauxū i gúxū i tümaärü ngēmaxūgü.

7 ¡Rü pexuãēgü na tama ípetüexūcèx i perü maxūwa! Erü taxucürüwa texé Tupanaxū tawomüxēē. Rü yíxema chixexū úxe, rü chixexū tá tayaxu. Rü yíxema mexū úxe, rü mexū tá nixī i tayaxuxū.

8 Rü yíxema tümaxüneärü ngúchaū úxe, rü ngēma tümaxüneärü ngúchaū rü tá yuwa tüxū naga.

Natürü yíxema Tupanaãe i Üünexũãrũ ngúchaũ üxe, rü ngẽma Tupanaãe i Üünexũwa tá tanayaxu i maxũ i taguma gúxũ.

⁹ Rü ngẽmacèx tama name na nüxũ rüchaxuexũ na mexũ ixüexũ. Erü ngẽxguma chi tama nüxũ rüchaxegu, rü düxwa mexũ tá tayaxu i Tupanaxũtawa.

¹⁰ Rü ngẽmacèx ngẽxguma tüxũ nangẽxmagu na tacümaã togüxũ rüngüxẽẽxũ, rü name nixĩ i guxãxũma tarüngüxẽẽ. Natürü yexera tanaxwèxegü na nüxũ rüngüxẽẽgüxũ i ngẽma taeneëgü rü taeyèxgü i yaxögüxũ.

Pauru rü nüxũ narümoxẽ ga yema yaxögüxũ, rü nayaxucuxëgü

¹¹ Rü nuã tá ichanaxügü na chomaxũchima choxmèxmaã pexcèx chanaxümatüxũ i ñaã popera. ¡Rü dücax, nüxũ pedèux i ngẽma choma chaxümatüxũ na ñuxãcü natamatüxũ!

¹² Rü ngẽma Yudíugü i pexũ ngúexẽẽxũ na pegü ípewiechèxmüpèxechiraũgüxüçèx, rü ngẽmaãcü pexũ namu erü nanataãẽxẽẽgüchaũ i ngẽma togü i Yudíugü na tama naxchi naxaixüçèx nagagu na Ngechuchu ya Cristu ga curuchagu yucüaxũ na yaxögüãxũ.

¹³ Erü woo i nümagü na ínawiüchèxmüpèxechiraũxũ, rü tama nayanguxẽẽ i guxũma i mugü. Natürü nümagü rü nanaxwèxegü na pegü ípewiüchèxmüpèxechiraũxũ, na yixcama nügü yacuèxüügüxüçèx rü togü i Yudíugümaã nüxũ na yaxuxüçèx na pema rü ta naxrüü nagu pexĩxũ i ngẽma nuxcümaũgüxũ i mugü.

14 Natürü i choma rü chaugü chicuèxüü erü nüxü chayaxõ ya tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ga curuchagu yucü. Rü ngēmacèxicatama nixĩ i chaugü chicuèxüüxü. Rü ñuxma na Cristu ga curuchagu yucüaxü chayaxõxü, rü marü tama nagu charüxñü i ñoma i naãne rü norü ngēmaxügü. Rü ngēxgumarüü ta i ñoma i naãne rü marü tama choxü nacuáxchaü.

15 Erü ngēxguma Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü ixīgügu, rü Tupanapēxewa rü taxuüma nixĩ i ngēma na íwiechèxmüpēxechiraüxü rü éxna tama. Natürü ngēma aixcüma napēxewa mexü nixĩ na naxüchicüüxü i tórü maxü na ngexwacaxüxü i duüxügü ixīgüxücèx.

16 Rü Tupanana naxcèx chaca na pexü nataãxēēgüxücèx rü nüxü pengechaütümüügüxücèx i guxãma i pema i aixcüma yanguxēēgüxe i ngēma pemaã nüxü chixuxü, rü guxãma ya yíxema aixcüma Tupanaärü duüxügü ixīgüxe.

17 Rü ñuxmawena rü tama chanaxwèxe na texé tacü rü guxchaxügü choxna äxü. Erü choma rü aixcüma tórü Cori ya Ngechucharü duüxü chixĩ. Rü ngēma chorü oxrigüchica i chowa ngēxmagüxüwa nüxü pecuèx na aixcüma yiixü i ngēma.

18 Pa Chaueneëgüx, chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxēē i guxãma i pemax. Rü ngēmaäcü yiĩ.

Rü nuãma pexna,
Pauru

**Tupanaarü Ore i Tóru Cori ya Ngechuchu ya
Cristuchiga
New Testament in Ticuna (PE:tca:Ticuna)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ticuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ticuna

tca

Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ticuna

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

xxx

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

9d5dc22a-30be-5d26-85a9-76047f4c89e6